

Barometr Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym

Edycja 3

SGH

Z | P | F

Raport przygotowany przez Instytut Zarządzania Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie
we współpracy ze Związkiem Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce

Autorzy:

Sylwester Gregorczyk
Tomasz Gigol
Anna Krejner-Nowicka
Wioletta Mierzejewska
Agnieszka Smalec
Celina Sołek-Borowska
Hanna Rachoń
Monika Zajkowska

SGH

**Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie**

Instytut Zarządzania SGH
ul. Madalińskiego 31/33
02-554 Warszawa
www.sgh.waw.pl

COPYRIGHT © Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce

Raport ten nie może być rozpowszechniany za pomocą jakiegokolwiek nośnika bez zgody ZPF
wyrażonej pisemnie. Cytowanie wyników jedynie za podaniem źródła: „*Barometr Odpowiedzialnego
Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym. Edycja 3, ZPF, Warszawa/Gdańsk 2024*”.

Z | P | F | Związek
Przedsiębiorstw
Finansowych
w Polsce

Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce
ul. Długie Pobrzeże 30
80-888 Gdańsk
www.zpf.pl

Warszawa/Gdańsk, listopad 2024

Spis treści

Wstęp i ogólne wnioski z badania	4
Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym	9
Subindeksy Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym ...	13
Subindeks zarządzanie	14
Subindeks pracownicy	17
Subindeks dostawcy/partnerzy	20
Subindeks środowisko naturalne	23
Subindeks społeczność lokalna	26
Ranking przedsiębiorstw ZPF	29
Indeks ogólny	30
Subindeks zarządzanie	31
Subindeks pracownicy	32
Subindeks dostawcy/partnerzy	33
Subindeks środowisko naturalne	34
Subindeks społeczność lokalna	35
Autorzy badania	36

Wstęp i ogólne wnioski z badania

Wstęp

Prezentujemy Państwu najnowszy raport opisujący wyniki trzeciej edycji badań nad odpowiedzialnym zarządzaniem przedsiębiorstwem finansowym. Konsekwentnie dokonujemy pomiaru odpowiedzialnego zarządzania wśród podmiotów zrzeszonych w Związku Przedsiębiorstw Finansowych (ZPF), aby monitorować poziom zaawansowania rozwoju przedsiębiorstw finansowych i formułować zalecenia usprawniające ich odpowiedzialne prowadzenie biznesu. Dla autorów niniejszego badania odpowiedzialne zarządzanie „to filozofia zarządzania, zgodnie z którą przedsiębiorstwa w swoich działaniach uwzględniają interesy społeczne, aspekty środowiskowe oraz relacje z różnymi grupami interesariuszy, w szczególności z pracownikami, co przyczynia się do wzrostu wartości przedsiębiorstwa i kształtowania warunków dla jego długookresowego, zrównoważonego rozwoju”¹.

¹ Odwołanie do zeszytowego raportu.

Niniejszy raport jest efektem prac badawczych zespołu pracowników Instytutu Zarządzania Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, którzy równolegle realizują wielobranżowe badania pt. „Barometr Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem”². Wyniki badania wielobranżowego oprócz informacji o stanie realizacji odpowiedzialnego zarządzania w polskich przedsiębiorstwach są doskonałym benchmarkiem dla przedsiębiorstw finansowych, pokazując ich o wiele wyższą troskę o wszystkie wymiary odpowiedzialnego biznesu.

² W 2024 roku przeprowadzono już czwartą edycję badań na próbie 1031 podmiotów prowadzących działalność w Polsce; *Barometr Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem, edycja 4*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2024.

³ Indeks został stworzony na bazie 50 indeksowanych pytań w oparciu o normę ISO 26 000; A.D Zoysa, N. Takaoka, *Corporate Social Responsibility performance of small and medium enterprises in regional Japan: an empirical examination*, „Social Responsibility Journal”, Vol. 16, No. 4, 2020.

Na podstawie badania ankietowego obejmującego 50 pytań zebrano informacje pozwalające obliczyć wartość łącznego Indeksu Odpowiedzialnego Zarządzania³, oraz subindeksy obejmujące następujące obszary: zarządzanie, pracownicy, dostawcy/partnerzy, środowisko naturalne, społeczności lokalne.

Każdy z subindeksów został wyliczony zgodnie z formułą:

$$\text{Subindeks} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{i=n} \frac{d_i}{m}$$

gdzie:

d_i przyjmuje wartość 1 albo 0 w zależności, czy przedsiębiorstwo stosuje praktykę OZ lub nie,

m – liczba odpowiedzi udzielonych na pytanie w zakresie tej praktyki,

n – liczba badanych przedsiębiorstw,

1 – wdrożona praktyka,

0 – brak wdrożonej praktyki.

Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym (IOZPF) został obliczony jako średnia subindeksów w pięciu wskazanych obszarach i może przyjmować wartość od 0 do 1 – im wyższa wartość indeksu, tym wyższy poziom odpowiedzialnego zarządzania w przedsiębiorstwie.

Badanie przeprowadzono na początku 2024 roku na 41 przedsiębiorstwach zrzeszonych w ZPF, co stanowi 42,7% podmiotów będących Członkami tej organizacji na dzień badania. W bieżącej edycji badania odnotowano niewielki spadek liczebności próby (w 2023 roku było to 45 przedsiębiorstw, ale z kolei w 2022 roku tylko 33 podmioty).

Spośród przedsiębiorstw tworzących tegoroczną próbę 22 instytucje wzięły udział we wszystkich trzech edycjach badania, 8 przystąpiło do badania w 2023 roku, a pozostałe 11 dołączyło do barometru w 2024 roku po raz pierwszy. Zmienność próby badawczej utrudnia jednoznaczne wyciąganie wniosków, zwłaszcza w kwestii porównywalności wyników. Jednak stosunkowo wysoki odsetek regularnych uczestników badania uprawnia do formułowania ogólnych konkluzji dla ogółu przedsiębiorstw zrzeszonych w ZPF.

Jesteśmy przekonani, że prezentowane wyniki pomogą dalej doskonalić poziom zarządzania odpowiedzialnym przedsiębiorstwem finansowym, zarówno na poziomie zarządów firm, jak również na poziomie Związku. Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że każda kolejna edycja badania odnotowuje wzrosty wszystkich indeksów.

Ogólne wnioski z badania

<p>Podmioty zrzeszone w Związku Przedsiębiorstw Finansowych cechuje wysoki poziom odpowiedzialnego zarządzania</p>	<p>Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym: IOZP_F = 0,75</p>
<p>Przedsiębiorstwa ZPF poprawiły wartość indeksu w porównaniu do roku poprzedniego o 0,06</p>	<p>Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym: IOZP_{F 2024} = 0,75 > IOZP_{F 2023} = 0,69</p>
<p>Przedsiębiorstwa finansowe cechuje wyższa odpowiedzialność zarządzania niż przedsiębiorstwa wielobranżowe</p>	<p>IOZP_F = 0,75 > IOZP = 0,52</p>
<p>Dostawcy/partnerzy, pracownicy oraz zarządzanie to obszary o najwyższych wartościach subindeksów, zdecydowanie powyżej wyników wielobranżowych</p>	<p>ID/P_F = 0,90 > ID/P = 0,51 IP_F = 0,89 > IP = 0,59 IZ_F = 0,85 > IZ = 0,56</p>
<p>Społeczność lokalna oraz środowisko naturalne to obszary o najniższej wartości subindeksów</p>	<p>IŚN_F = 0,56 > IŚN = 0,53 ISL_F = 0,52 > ISL = 0,40</p>
<p>Poziom 0,90 indywidualnego Indeksu Odpowiedzialnego Zarządzania przekroczyło sześć (czyli blisko 15%) badanych przedsiębiorstw ZPF</p>	<p>Max IOZP_F = 0,98</p>
<p>Poniżej poziomu 0,50 indywidualnego Indeksu Odpowiedzialnego Zarządzania plasują się cztery przedsiębiorstwa ZPF</p>	<p>Min IOZP_F = 0,42</p>

Charakterystyka pięciu subindeksów

Obszar praktyk zarządczych

- ▶ Niemal wszystkie badane przedsiębiorstwa (98%) wpisują zasady odpowiedzialnego zarządzania w swoje strategie oraz modele biznesu.
- ▶ Zdecydowana większość (98%) deklaruje fakt wdrażania procedur zarządczych zgodnych z zasadami odpowiedzialnego zarządzania.
- ▶ Prawie wszystkie analizowane podmioty (98%) wykorzystują nowoczesne narzędzia komunikacji z interesariuszami.
- ▶ Problemem badanych podmiotów jest brak osoby odpowiedzialnej za CSR i nieregularność sporządzanych raportów CSR.

Obszar pracowników

- ▶ Wszystkie badane przedsiębiorstwa wynagradzają swoich pracowników zgodnie z zasadami różnorodności.
- ▶ Wszystkie przedsiębiorstwa prowadzą szkolenia doskonalące ich umiejętności zawodowe.
- ▶ Najmniej popularną praktyką jest wyznaczenie osoby, w której zakresie obowiązków jest przeciwdziałanie mobbingowi w miejscu pracy.

Obszar dostawców i partnerów

- ▶ Prawie wszystkie badane podmioty (98%) preferują dostawców lokalnych produktów.
- ▶ Niemal wszystkie badane przedsiębiorstwa interesują się sytuacją ekonomiczno-finansową swoich partnerów, jednocześnie otwarcie udzielają informacji o swojej bieżącej działalności.
- ▶ Znaczna część badanych podmiotów (88%) podejmuje współpracę z odpowiedzialnymi dostawcami.

Obszar środowiska naturalnego

- ▶ Obszar ochrony środowiska odnotował najwyższy przyrost wartości spośród wszystkich subindeksów w stosunku do 2023 roku.
- ▶ Najczęstszą (98%) praktyką w zakresie ochrony środowiska naturalnego jest motywowanie pracowników do troski o środowisko oraz stosowania recyklingu odpadów.
- ▶ Wciąż ponad 60% badanych przedsiębiorstw nie posiada własnej polityki środowiskowej.

Obszar lokalnej społeczności

- ▶ Społeczność lokalna to najniżej oceniany obszar odpowiedzialnego zarządzania przedsiębiorstw ZPF.
- ▶ Podejmowanie działań charytatywnych jest najczęściej realizowaną praktyką przez badane przedsiębiorstwa.
- ▶ Stosunkowo mało (34%) przedsiębiorstw ZPF przynależy do organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.

**Indeks
Odpowiedzialnego
Zarządzania
Przedsiębiorstwem
Finansowym**

Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym (IOZPF_F)

Opracowanie: W. Mierzejewska, S. Gregorczyk, C. Sotek-Borowska

Podmioty zrzeszone w Związku Przedsiębiorstw Finansowych systematycznie poprawiają swoje wyniki w zakresie odpowiedzialnego zarządzania. Tegoroczna edycja jeszcze dobitniej pokazuje, że badane przedsiębiorstwa cechuje ponadprzeciętny poziom zaangażowania w odpowiedzialne zarządzanie. Wartość Indeksu Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym (IOZPF) w 2024 roku wyniósł:

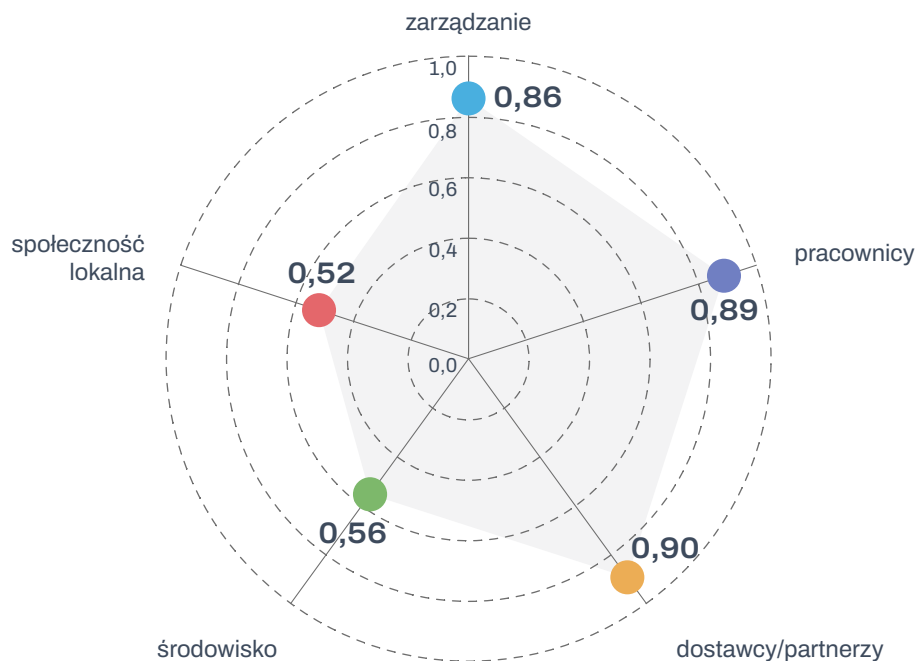
$$\text{IOZPF}_F = 0,75$$

Na łączną wartość indeksu złożyły się wartości poszczególnych subindeksów badanych przedsiębiorstw (rys. 1.):

- subindeks zarządzanie – $\text{IZ}_F = 0,86$,
- subindeks pracownicy – $\text{IP}_F = 0,89$,
- subindeks dostawcy/partnerzy – $\text{ID/P}_F = 0,90$,
- subindeks środowisko naturalne – $\text{ISN}_F = 0,56$,
- subindeks społeczność lokalna – $\text{ISL}_F = 0,52$.

Rysunek 1. Wartości subindeksów odpowiedzialnego zarządzania przedsiębiorstw finansowych w roku 2024 (n=41)

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

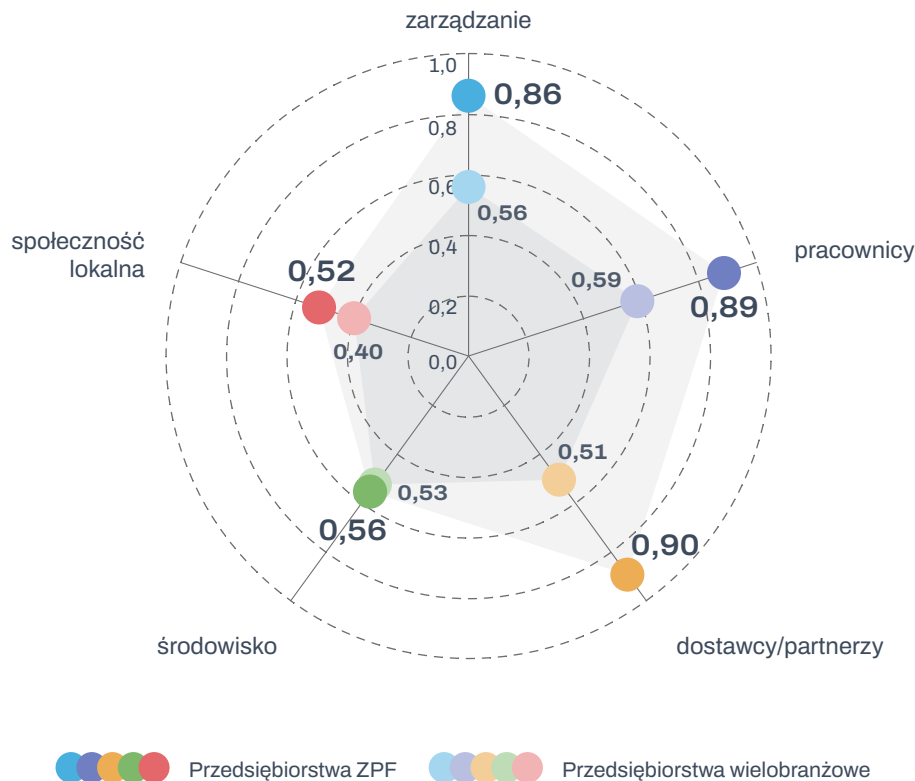
Najwyższą wartość spośród subindeksów badanych przedsiębiorstw odnotowano w obszarze dostawcy/partnerzy (0,90). Po raz kolejny w trzyletniej historii badania ten obszar zdobył najwyższe notowania. Jego poziom może świadczyć o trosce zarządzających przedsiębiorstwami o relacje z partnerami, co wspólnie z wysokim poziomem kapitału ludzkiego (subindeks pracownicy na poziomie 0,89) stanowi o mocnej pozycji tych podmiotów na wymagającym rynku finansowym. Tegorocznym zaskoczeniem jest zmiana na dwóch ostatnich miejscach w hierarchii subindeksów. Mimo, że oba z nich odnotowały wzrost, to najniższy wynik osiągnął subindeks społeczność lokalna (0,52), z kolei obszar środowisko naturalne uzyskał subindeks na poziomie 0,56.

Stosunkowo wysoki indeks ogólnych praktyk zarządczych świadczy o dużej dojrzałości zarządczej przedsiębiorstw finansowych i potwierdza wysokie zaangażowanie na rzecz budowy wysokiego poziomu zaufania społecznego. Poprawy wymagają wciąż obszary związane ze środowiskiem naturalnym i społecznością lokalną.

Przedsiębiorstwa finansowe w 2024 roku po raz kolejny o wiele lepiej plasują się pod względem świadomości i przejawów odpowiedzialnego zarządzania niż grupa 1031 badanych podmiotów wielobranżowego badania „Barometr Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstw” (rys. 2). W badaniu ogólnopolskim wartość Indeksu Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem wyniosła zaledwie 0,52, (czyli aż o 0,23 mniej niż w przypadku przedsiębiorstw finansowych), a poszczególne subindeksy kształtowały się na o wiele niższym poziomie niż w przypadku podmiotów zrzeszonych w ZPF. To kolejne pozytywne novum tegorocznego badania, które potwierdza systematyczne dążenie przedsiębiorstw finansowych do poprawy swoich standardów działania.

Rysunek 2. Subindeksy odpowiedzialnego zarządzania przedsiębiorstw finansowych (n=41) na tle przedsiębiorstw wielobranżowych (n=1031) w 2024 roku

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

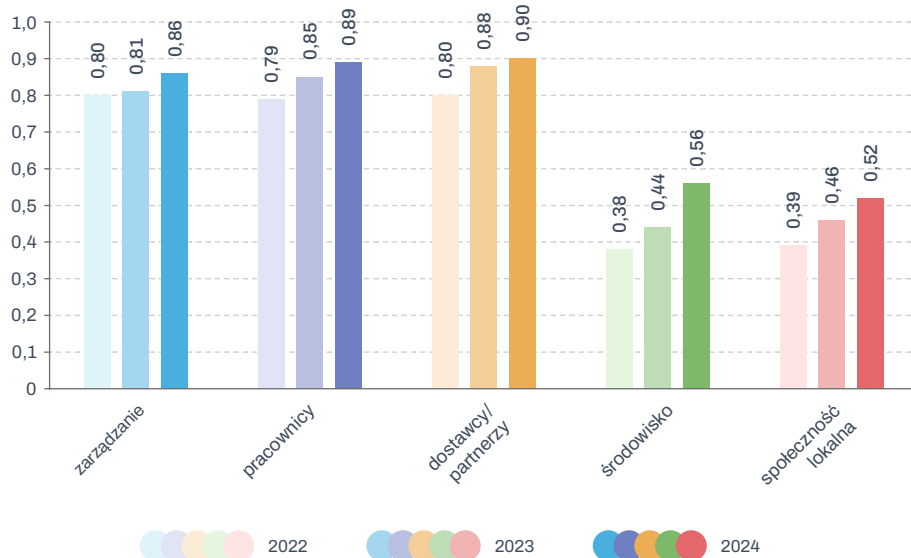

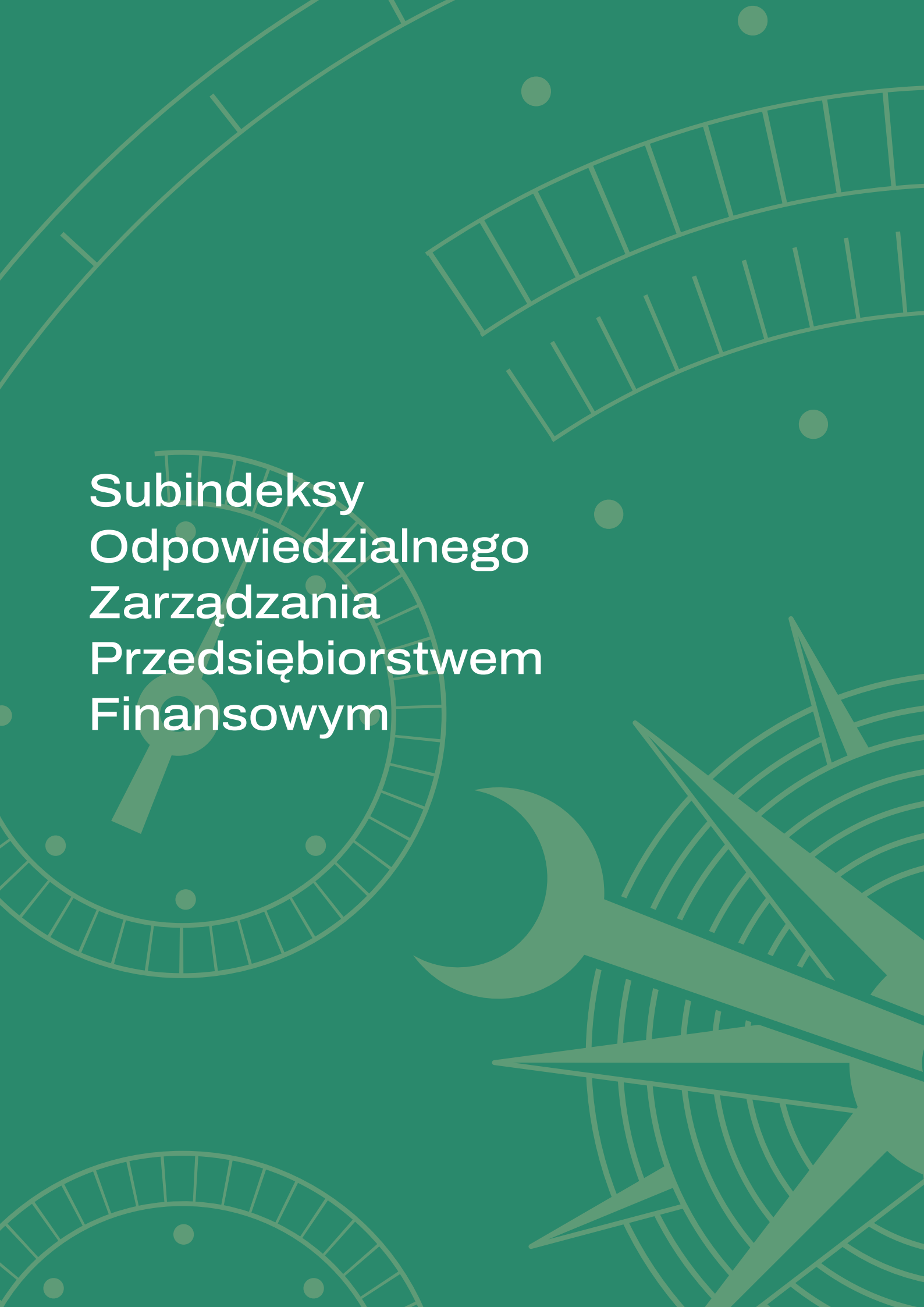
Porównując wyniki uzyskane w tym roku przez przedsiębiorstwa finansowe z tymi z poprzednich dwóch lat zauważamy systematyczne wzrosty w każdym z analizowanych obszarów (rys. 3). Najbardziej znaczącą poprawę widać w obszarach, które cechował stosunkowo niski poziom wskaźnika, czyli środowisko naturalne i społeczność lokalna. W poprzednim roku subindeks ochrony środowiska przedsiębiorstw zrzeszonych w ZPF plasował się na poziomie poniżej wyników w badaniu wielobranżowym, a w bieżącym badaniu wzrósł aż o 0,12. W przypadku subindeksu społeczność lokalna, który w tym roku jest na ostatnim miejscu również zanotowano wzrost, o 0,06.

Można z całą pewnością stwierdzić, że pomiar odpowiedzialnego zarządzania wśród przedsiębiorstw finansowych przyczynia się do podnoszenia świadomości wśród zarządów i pracowników roli zrównoważonego rozwoju, a tym samym do podejmowania działań mających na celu osiągnięcie odpowiedzialnej postawy w każdym obszarze zarządczym. W tym przypadku ponownie sprawdza się zasada mówiąca, że „nie można skutecznie zarządzać procesem, kiedy nie potrafimy go zmierzyć”.

Rysunek 3. Subindeksy odpowiedzialnego zarządzania przedsiębiorstw finansowych w latach 2022–2024 (n₂₀₂₂=33, n₂₀₂₃=45, n₂₀₂₄=41)

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

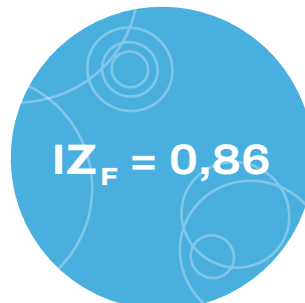

**Subindeksy
Odpowiedzialnego
Zarządzania
Przedsiębiorstwem
Finansowym**

Subindeks zarządzanie

Opracowanie: S. Gregorczyk

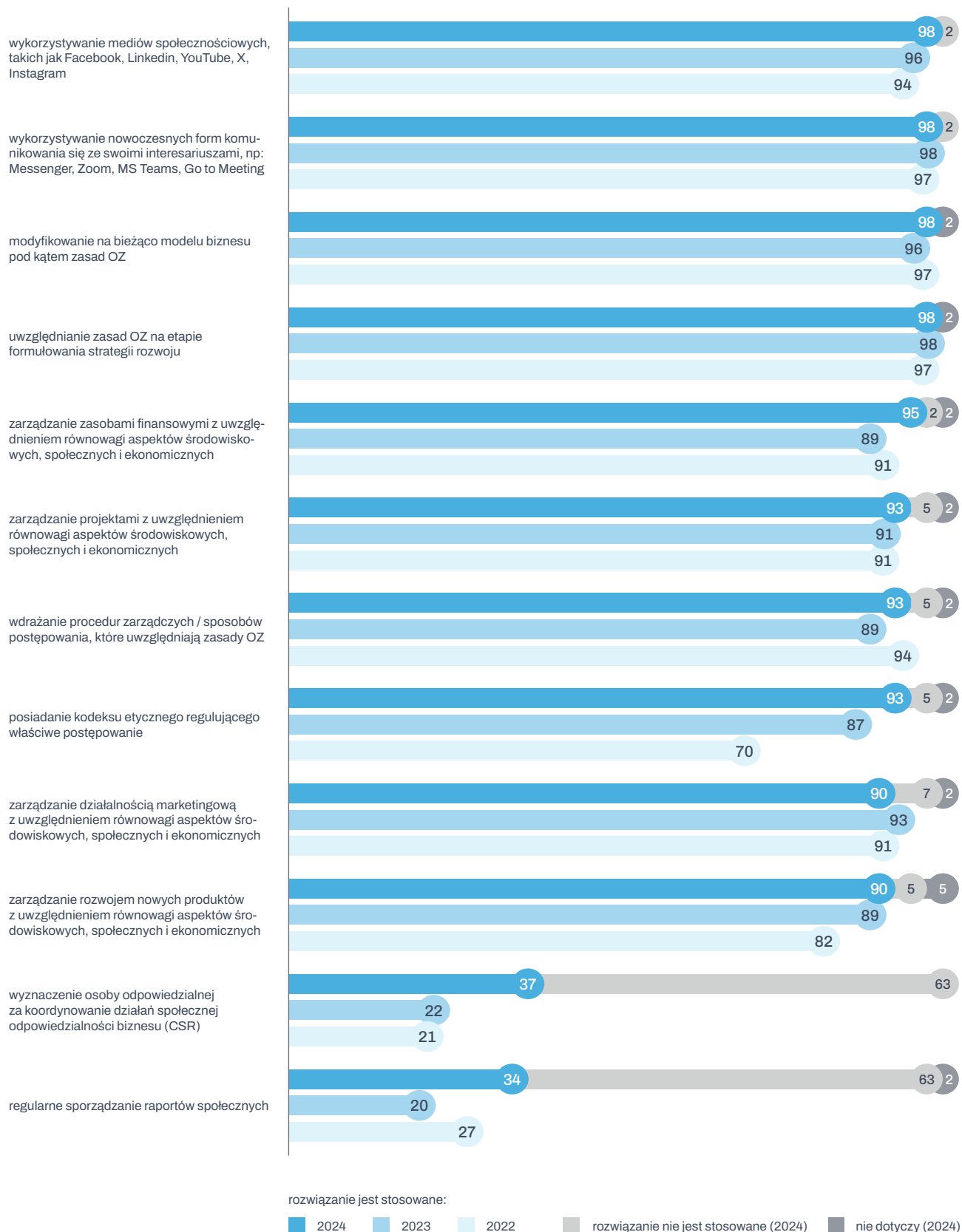

Powszechność stosowania poszczególnych praktyk odpowiedzialnego zarządzania przez przedsiębiorstwa finansowe jest na bardzo wysokim poziomie w większości badanych podmiotów. Wyjątek stanowią dwie praktyki: regularne sporządzanie raportów społecznych (wskazane przez zaledwie 34% przedsiębiorstw) oraz fakt funkcjonowania wyodrębnionego stanowiska do koordynacji działań społecznej odpowiedzialności biznesu/CSR (deklarowany przez 37% badanych przedsiębiorstw finansowych). Pozostałe badane praktyki wskazywane są przez ponad 90% badanych przedsiębiorstw finansowych. Najwyższym odsetkiem (98% wskazań) cechują się cztery praktyki: uwzględnianie zasad OZ na etapie tworzenia strategii, modyfikowanie modelu biznesu pod kątem zasad OZ, nowoczesne formy komunikowania się ze swoimi interesariuszami oraz wykorzystywanie mediów społecznościowych. Niewiele mniej podmiotów, bo 95%, zarządza zasobami finansowymi, uwzględniając równowagę aspektów środowiskowych. Z kolei po 93% przedsiębiorstw wdraża procedury uwzględniające zasady OZ, odpowiedzialnie zarządza projektami oraz posiada kodeks etyczny. Pozostałe dwie praktyki (związane z marketingiem i rozwojem nowych produktów) odnotowano u 90% badanych przedsiębiorstw.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat, w których prowadzone były opisywane badania, wyraźnie widać poprawę w zakresie stosowanych praktyk odpowiedzialnego zarządzania. Szczególnie cieszy znaczący wzrost w działaniach stosowanych najrzadziej: wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za koordynowanie działań CSR (wzrost o 15 p.p. w stosunku do roku poprzedniego) i regularne raportowanie (wzrost o 14 p.p.) W przypadku pozostałych praktyk zaobserwowane różnice mieszczą się w granicach błędu statystycznego, przy czym w większości wypadków jest to trend wzrostowy.

Rysunek 4. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki subindeksu zarządzanie w 2024 roku oraz porównanie z wynikami z 2023 i 2022 roku (w %)

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

Przedsiębiorstwa finansowe w zakresie niemal wszystkich badanych praktyk w obszarze zarządzania wypadają zdecydowanie lepiej niż podmioty wielobranżowe. Wyjątek stanowi jedynie regularne sporządzanie raportów społecznych – w tym przypadku przedsiębiorstwa wielobranżowe wyprzedzają te reprezentujące ZPF o 3 p.p. Taka sama różnica, choć tu na korzyść przedsiębiorstw finansowych, jest również w drugiej z najrzadziej stosowanych praktyk, czyli w zakresie wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za CSR. W pozostałych obszarach działań obserwowana jest istotna przewaga przedsiębiorstw ZPF, na poziomie kilkudziesięciu p.p.

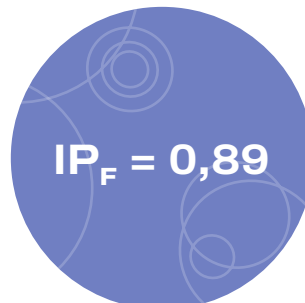
Rysunek 5. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki subindeksu zarządzanie na tle wyników badania badania wielobranżowego (w %)

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

Subindeks pracownicy

Opracowanie: A. Krejner-Nowecka, T. Giogol

W obszarze pracowników najbardziej powszechną praktyką odpowiedzialnego zarządzania wśród badanych przedsiębiorstw finansowych jest adekwatność wynagrodzenia, niezależnie od płci i innych wymiarów różnorodności pracowników, którą zadeklarowały wszystkie badane podmioty. Wynik ten potwierdza wysoką pozycję Polski w zakresie *gender pay gap*. Wszystkie badane instytucje wskazały również, że inwestują w rozwój pracowników poprzez szkolenia. Nieznacznie niższy wynik (97,6%) osiągnęło również praktykowanie równości szans pracowników przy obsadzaniu stanowisk kierowniczych. Warto w tym kontekście dodać, że w Polsce odsetek kobiet na stanowiskach kierowniczych należy do najwyższych w Europie. Wysoki odsetek wskazań uzyskały także praktyki takie jak wdrożenie procedur antydyskryminacyjnych oraz bazujących na poszanowaniu różnic między ludźmi (po 95,1%). Prawdopodobnie przyczynił się do tego proces wdrażania raportowania ESG. Nawet w mniejszych podmiotach rynku finansowego świadomość w tym zakresie jest wysoka. Kolejne miejsce zajęło wspieranie budowania przez pracowników aktywów finansowych, praktykowane przez 92,7% badanych przedsiębiorstw, a następnie działania dla pracowników w ramach działalności socjalnej, funkcjonujące u 82,91% respondentów. Niewiele mniej popularną praktyką jest stwarzanie odpowiednich warunków pracy osobom z niepełnosprawnościami (78%), z kolei tą najrzadziej stosowaną okazało się zatrudnianie osoby odpowiedzialnej za przeciwdziałanie mobbingowi (56%). Stanowisko takie sprzyja monitorowaniu tego zjawiska, ale w mniejszych podmiotach tym obszarem może zajmować się dyrektor przedsiębiorstwa.

W porównaniu z poprzednim badaniem większość wskaźników w obszarze pracowników znacząco się poprawiło. Najbardziej spektakularny wzrost, o 11,8 p.p., odnotowano w działalności socjalnej skierowanej do pracowników. Istotny postęp zanotowano także we wprowadzaniu procedur antydyskryminacyjnych (wzrost o 8,4 p.p.), w zakresie zatrudniania osób z niepełnosprawnością i zapewnienia im odpowiednich warunków pracy (7 p.p.), a także procedur bazujących na różnicach między ludźmi (6,2 p.p.). Jeszcze większe różnice można zauważyć, gdy porówna się tegoroczne wyniki z obszaru, to najbardziej istotne wzrosty zauważamy w dwóch najrzadziej stosowanych praktykach przez przedsiębiorstwa finansowe, tj. zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością (wzrost o 23 p.p.), a także w kwestii wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za przeciwdziałanie mobbingowi (wzrost o 20 p.p.).

Rysunek 6. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki subindeksu pracownicy w 2024 roku oraz porównanie z wynikami z 2023 i 2022 roku (w %)

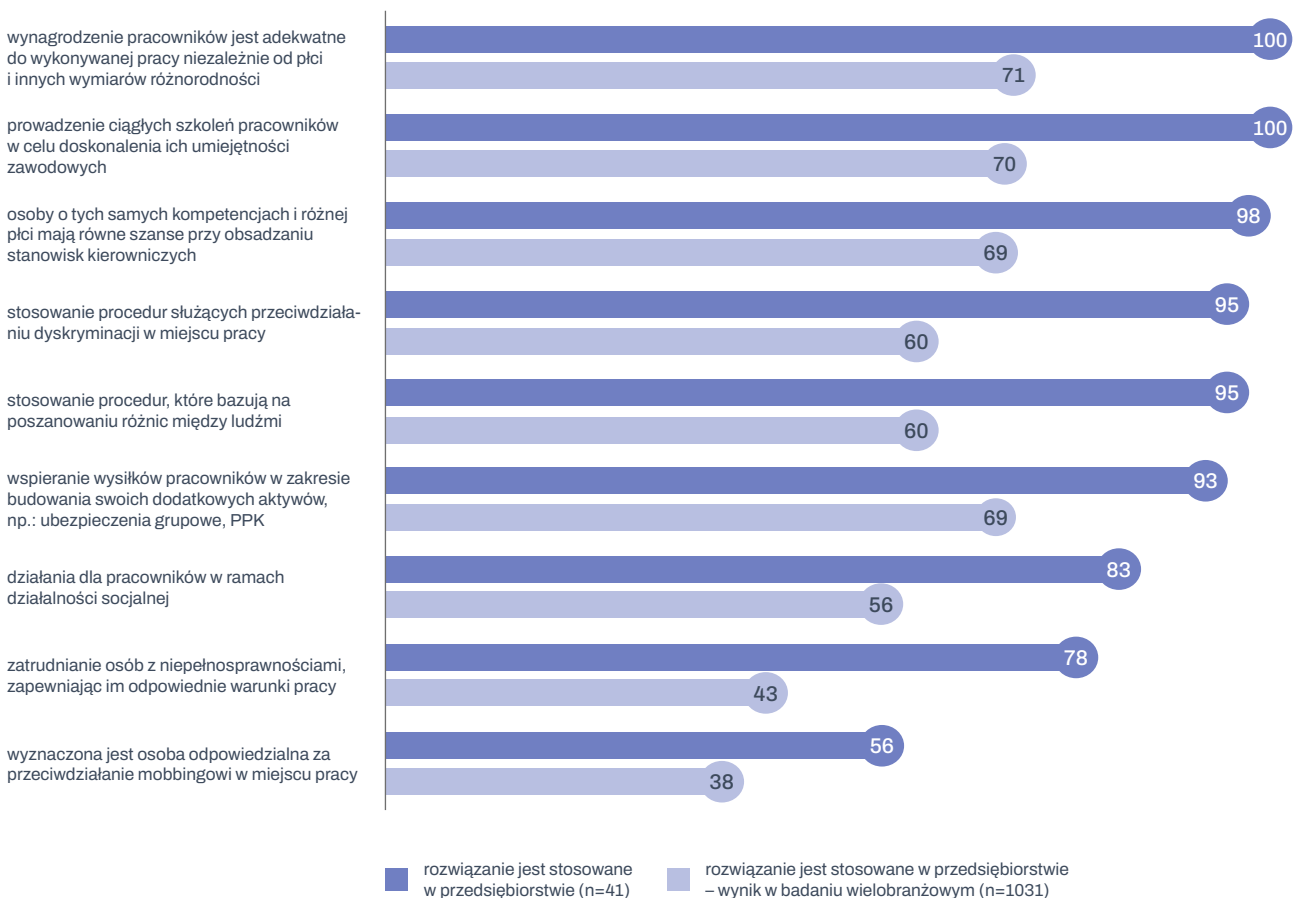
Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

Praktyki odpowiedzialnego zarządzania w przedsiębiorstwach finansowych, podobnie jak w poprzednich edycjach badania, pozytywnie wyróżniają się na tle praktyk przedsiębiorstw wielobranżowych – wszystkie praktyki odpowiedzialnego zarządzania pracownikami wypadły w przypadku tych pierwszych dużo lepiej niż w badaniu ogólnym. Największe różnice, na poziomie 35 p.p. na korzyść przedsiębiorstw finansowych, zauważamy w stosowaniu procedur bazujących na poszanowaniu różnic między ludźmi, procedur antydyskryminacyjnych, a także w działaniu polegającym na zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami. Prawdopodobnie przedsiębiorstwa finansowe są już w trakcie wdrażania raportowania ESG lub podjęły wysiłki, żeby sprostać nowym standardom, a tworzenie procedur to duża część tych przygotowań. Z kolei małe i średnie przedsiębiorstwa jeszcze są na etapie wstępnym w zakresie implementacji raportowania ESG. Ten fakt tłumaczy tak duże różnice w wynikach w tym obszarze. Najmniejsze różnice, choć wciąż na stosunkowo wysokim poziomie, zanotowano z kolei w przypadku wspierania wysiłków pracowników w zakresie budowania ich dodatkowych aktywów (24 p.p. na korzyść podmiotów ZPF) oraz wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za przeciwdziałanie mobbingowi (18 p.p. na korzyść przedsiębiorstw finansowych).

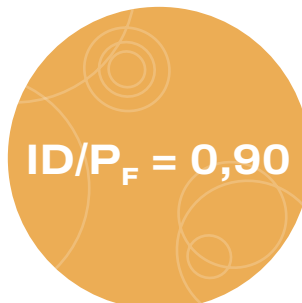
Rysunek 7. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki subindeksu pracownicy na tle wyników badania wielobranżowego (w %)

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

Subindeks dostawcy/partnerzy

Opracowanie: M. Zajkowska

Wśród najczęściej stosowanych praktyk odpowiedzialnego zarządzania w obszarze dostawcy/partnerzy znalazły się działania oparte na otwartości wobec dostawców i partnerów. Niemal wszystkie badane podmioty, tj. po 97,6%, zadeklarowały, że aktualizują na bieżąco informacje zamieszczane na swoich stronach internetowych, że są w pełni otwarte na udzielanie informacji o swojej bieżącej działalności, terminowo regulują swoje zobowiązania wobec partnerów handlowych, a także interesują się sytuacją ekonomiczno-finansową swoich partnerów. Takie podejście oznacza, że przedsiębiorstwa prowadzą politykę otwartości i przejrzystości swojej działalności i wskazuje na rozważę i odpowiedzialność w doborze partnerów do współpracy. Podyktowane może być to również specyfiką działalności, z której wynika potrzeba stałego monitorowania rynku i analiz ekonomiczno-finansowych. Praktyka terminowego regulowania swoich zobowiązań potwierdza z kolei odpowiedzialne podejście i troskę o budowanie długoterminowych relacji z partnerami handlowymi.

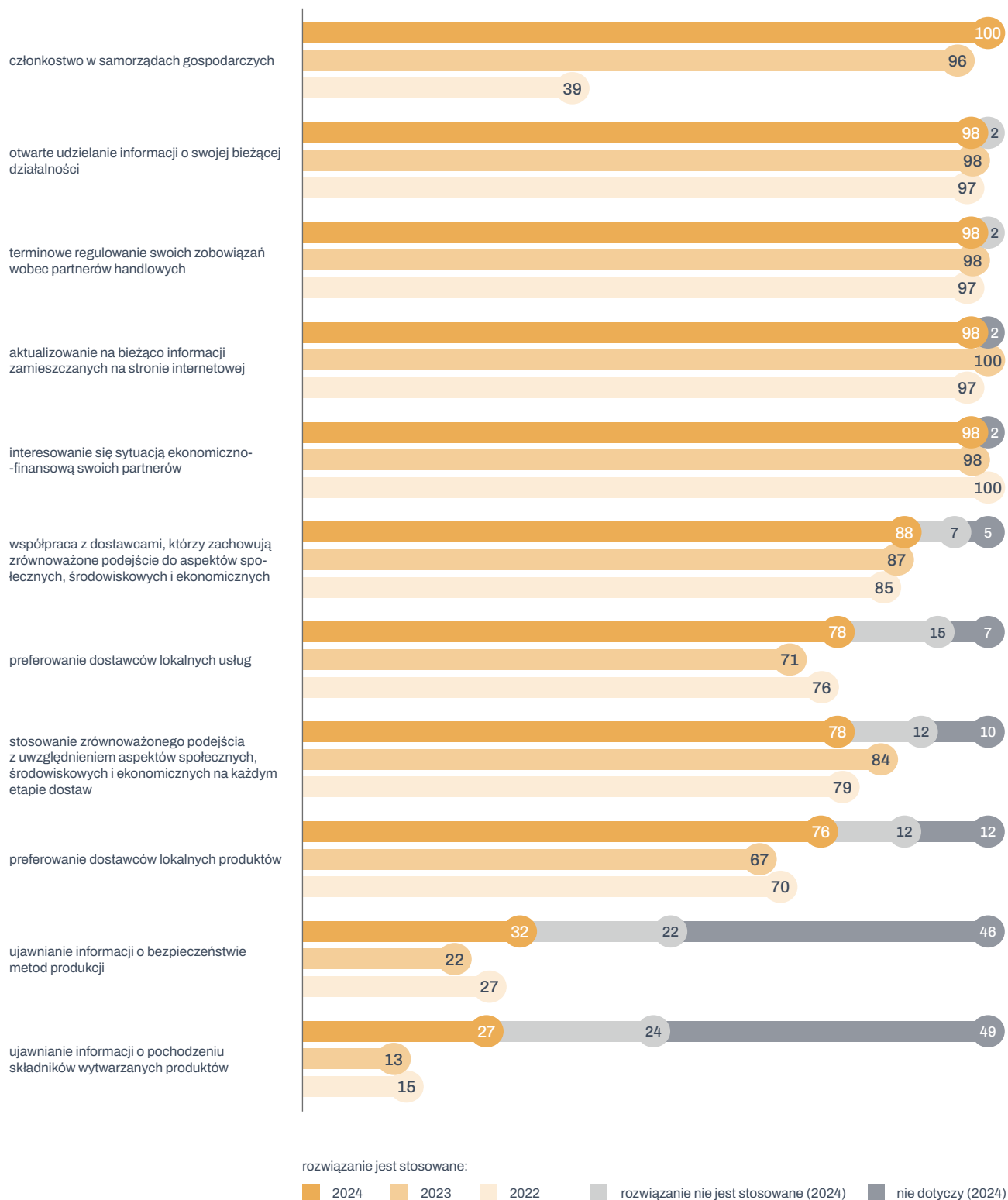
Najrzadziej wskazywanymi praktykami są działania dotyczące ujawniania informacji o pochodzeniu składników wytwarzanych produktów oraz o bezpieczeństwie metod produkcji. Z uwagi na specyfikę działalności usługowej badanych przedsiębiorstw pytania związane z pochodzeniem składników wytwarzanych produktów oraz bezpieczeństwem metod produkcji nie odnoszą się w sposób bezpośredni do przedmiotu ich działalności.

W analizie porównawczej wyników otrzymanych w latach 2022–2024 występują niewielkie różnice w uzyskanych wynikach. Jedyną praktyką, która wyróżniła się zdecydowanym wzrostem wskazań (z 39,4% w 2022 r., przez 95,6% w 2023 r., aż po 100% w 2024 r.) było członkostwo w samorządach gospodarczych. Należy zauważyć, że wszystkie badane przedsiębiorstwa są zrzeszone w Związku Przedsiębiorstw Finansowych (ZPF), które jest jednostką samorządu gospodarczego, co w rezultacie powinno oznaczać 100% deklaracyjności stosowanej praktyki, którą uzyskano w ostatnim roku analizy. Kolejne badania zdecydowanie potwierdziły wzrost świadomości przedsiębiorstw w tym zakresie.

Niepokojący spadek wskazań i powrót do poziomu z 2022 roku odnotowało stosowanie zrównoważonego podejścia uwzględniającego aspekty społeczne, środowiskowe i ekonomiczne (78,8% w 2022 roku, 84,4% w 2023 roku i 78% w 2024 roku). Widoczna jest natomiast tendencja wzrostowa w zakresie praktykowania współpracy z dostawcami, którzy zachowują zrównoważone podejście do aspektów społecznych, środowiskowych i ekonomicznych (84,9% w 2022 roku, 86,7% w 2023 roku, 87,8% w 2024 roku). W zakresie pozostałych praktyk odnotowano niewielkie wzrosty wskazań, co daje w ogólnym ujęciu optymistyczny obraz analizowanego obszaru.

Rysunek 8. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki subindeksu dostawcy/partnerzy w 2024 roku oraz porównanie z wynikami z 2023 i 2022 roku (w %)

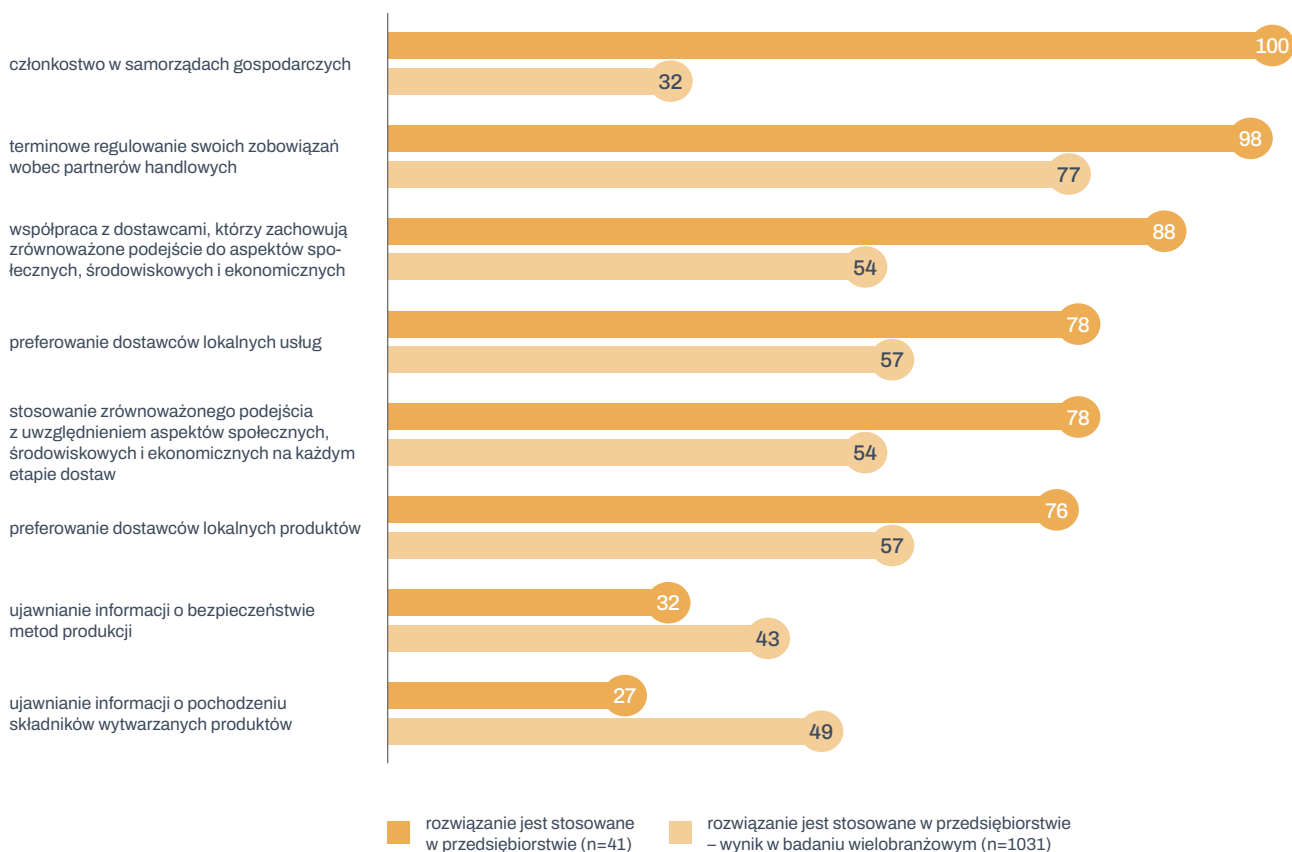
Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

Z analizy porównawczej przedsiębiorstw finansowych oraz przedsiębiorstw wielobranżowych wynika, że stosowanie odpowiedzialnych praktyk w badanych obszarach jest zdecydowanie większe wśród tych pierwszych. Większy odsetek przedsiębiorstw wielobranżowych odnotowano jedynie w odniesieniu do dwóch praktyk, które jednak z uwagi na specyfikę działalności usługowej badanych podmiotów z ZPF w sposób bezpośredni ich nie dotyczą. Są to praktyki związane z ujawnianiem pochodzenia składników wytwarzanych produktów oraz informacji o bezpieczeństwie metod produkcji. W pozostałych przypadkach różnice wskazań są znaczne wyższe na korzyść przedsiębiorstw finansowych i sięgają średnio 30 p.p. w porównaniu do przedsiębiorstw wielobranżowych. Najbardziej znaczące różnice widać w takich działaniach jak: współpraca z dostawcami, którzy stosują zrównoważone podejście (33,8 p.p.), stosowanie zrównoważonego podejścia na każdym etapie dostaw (24 p.p.) czy terminowe regulowanie zobowiązań wobec partnerów handlowych (20,6 p.p.).

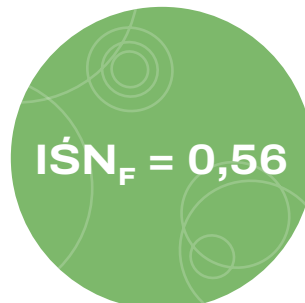
Rysunek 9. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących wybrane praktyki subindeksu dostawcy/partnerzy na tle wyników badania badania wielobranżowego (w %)

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

Subindeks środowisko naturalne

Opracowanie: C. Sołek-Borowska

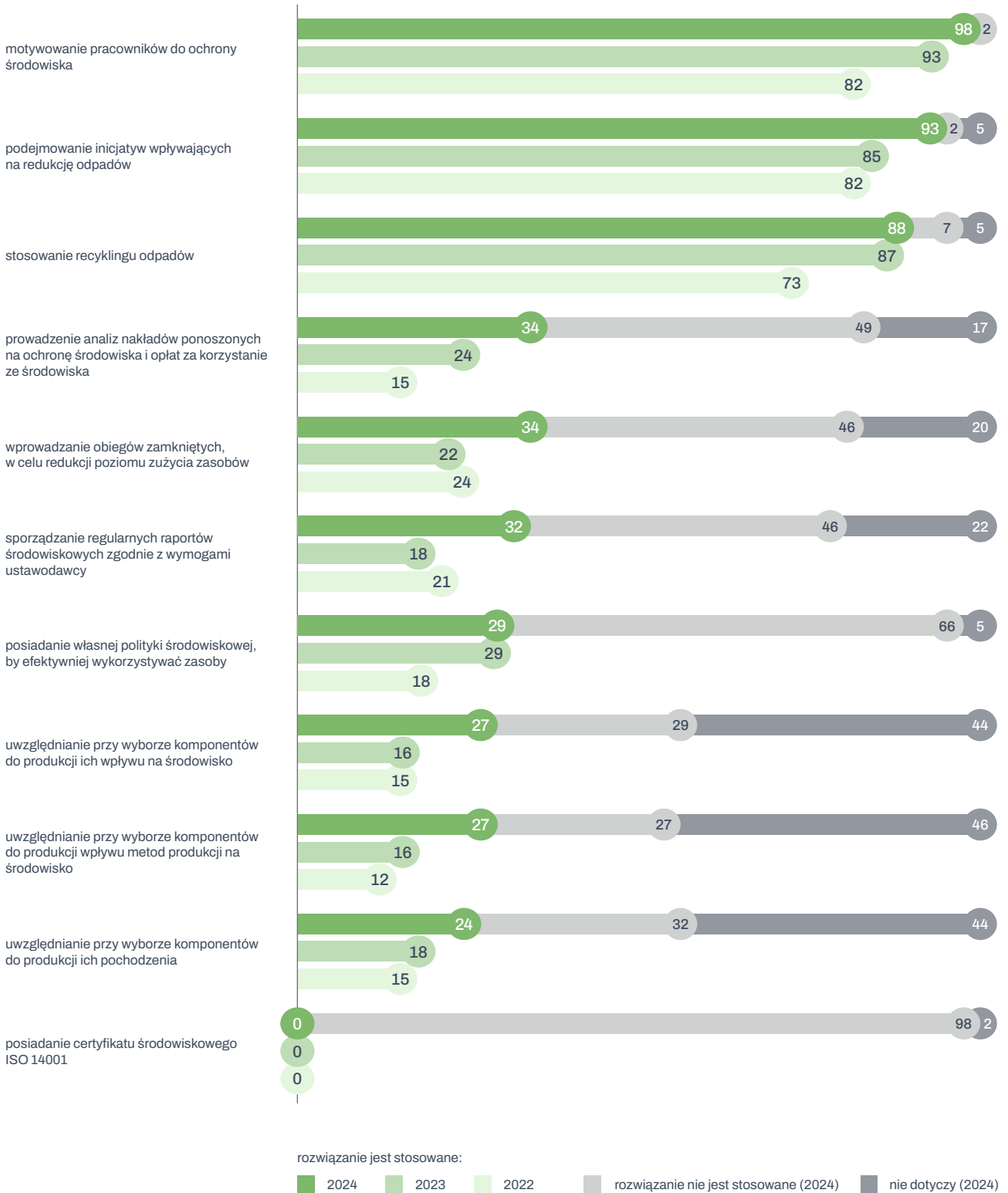
Coraz więcej przedsiębiorstw jest świadomych, że prowadzenie firmy to nie tylko troska o zysk czy rozwój, ale również zobowiązanie do dbania o środowisko naturalne. Funkcjonujące na rynku podmioty zdają sobie sprawę, że ich działania, nawet przy niewielkim nakładzie finansowym, mogą mieć realny wpływ na środowisko naturalne. Dodatkowym atutem działań prośrodowiskowych może być polepszenie wizerunku firmy w oczach klientów, co z kolei skłania ich do korzystania z usług danego przedsiębiorstwa.

Specyfika przedsiębiorstw finansowych powoduje, że ten wpływ jest znacznie mniej negatywny niż w przypadku przedsiębiorstw produkcyjnych, jednak na prowadzenie firmy zgodnie ze standardami ochrony środowiska decyduje się coraz więcej przedsiębiorców, także z rynku finansowego. Najczęściej stosowane praktyki w obszarze środowiska naturalnego dotyczą motywowania pracowników do ochrony środowiska (98% wskazań), podejmowania inicjatyw wpływających na redukcję odpadów (93%), a także stosowania recyklingu odpadów (88%). Przedsiębiorstwa ujawniają coraz większą ilość informacji o środowisku zarówno ze względu na rosnące obowiązki sprawozdawcze, jak i większe zdeterminowanie jednostek gospodarczych do zaspokajania potrzeb informacyjnych swoich interesariuszy. Spośród badanych podmiotów finansowych 34% wprowadza obiegi zamknięte w celu redukcji poziomu zużycia zasobów i taki sam odsetek prowadzi analizy nakładów ponoszonych na ochronę środowiska i opłat za korzystanie ze środowiska. Niewiele mniejsza grupa respondentów (32%) sporządza regularne raporty środowiskowe, co jest stosunkowo niskim odsetkiem, jednak zauważamy tu wzrost względem poprzednich lat. Ponadto jedynie 29% wskazało na jej wdrożenie polityki środowiskowej, której brak z kolei przekłada się na brak wdrożenia normy ISO 14001 (0% wskazań), gdyż te dwie praktyki są silnie ze sobą skorelowane. Praktyki odnoszące się do wyboru komponentów do produkcji, wpływ metod produkcji na środowisko nie mają zastosowania w przypadku przedsiębiorstw finansowych, stąd niski procent wskazań.

Analiza porównawcza wyników uzyskanych w latach 2022–2024 pokazuje, że w odniesieniu do wszystkich praktyk w obszarze środowiska naturalnego nastąpił wzrost wskazań. W porównaniu do poprzedniego roku najwyższy wzrost miał miejsce w przypadku sporządzania raportów środowiskowych (o 14 p.p.) oraz wprowadzania obiegów zamkniętych w celu redukcji zużycia zasobów (o 12 p.p.). Z kolei na przestrzeni dwóch ostatnich lat, tj. w porównaniu z 2022 rokiem, największy wzrost odnotowano w zakresie prowadzenia analiz nakładów ponoszonych na ochronę środowiska i opłat za korzystanie ze środowiska (o 19 p.p.), motywowania pracowników do ochrony środowiska (o 16 p.p.) oraz recyklingu odpadów (o 15 p.p.).

Rysunek 10. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki subindeksu środowisko naturalne w 2024 roku oraz porównanie z wynikami z 2023 i 2022 roku (w %)

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

Ciekawe prezentuje się porównanie wyników otrzymanych w ramach przedsiębiorstw finansowych na tle przedsiębiorstw wielobranżowych. Podmioty finansowe wiodą prym w zakresie wdrożenia trzech praktyk i są to jednocześnie działania najczęściej stosowane w obu grupach przedsiębiorstw. Są to następujące działania: motywowanie pracowników do ochrony środowiska (różnica 36 p.p. na korzyść podmiotów reprezentujących ZPF), podejmowanie inicjatyw wpływających na redukcję odpadów (różnica wynosząca 29 p.p.) oraz stosowanie recyklingu odpadów (11 p.p.). W przypadku pozostałych działań różnice wypadają znacząco na korzyść przedsiębiorstw wielobranżowych. Warto zauważyć, że zarówno przedsiębiorstwa finansowe, jak i wielobranżowe skupiają swoje działania na tych praktykach, które są najmniej kosztowne do wdrożenia, co oczywiście znajduje logiczne uzasadnienie.

Rysunek 11. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki subindeksu środowisko naturalne na tle wyników badania badania wielobranżowego (w %)

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

Subindeks społeczność lokalna

Opracowanie: H. Rachoń, A. Smalec

$ISL_F = 0,52$

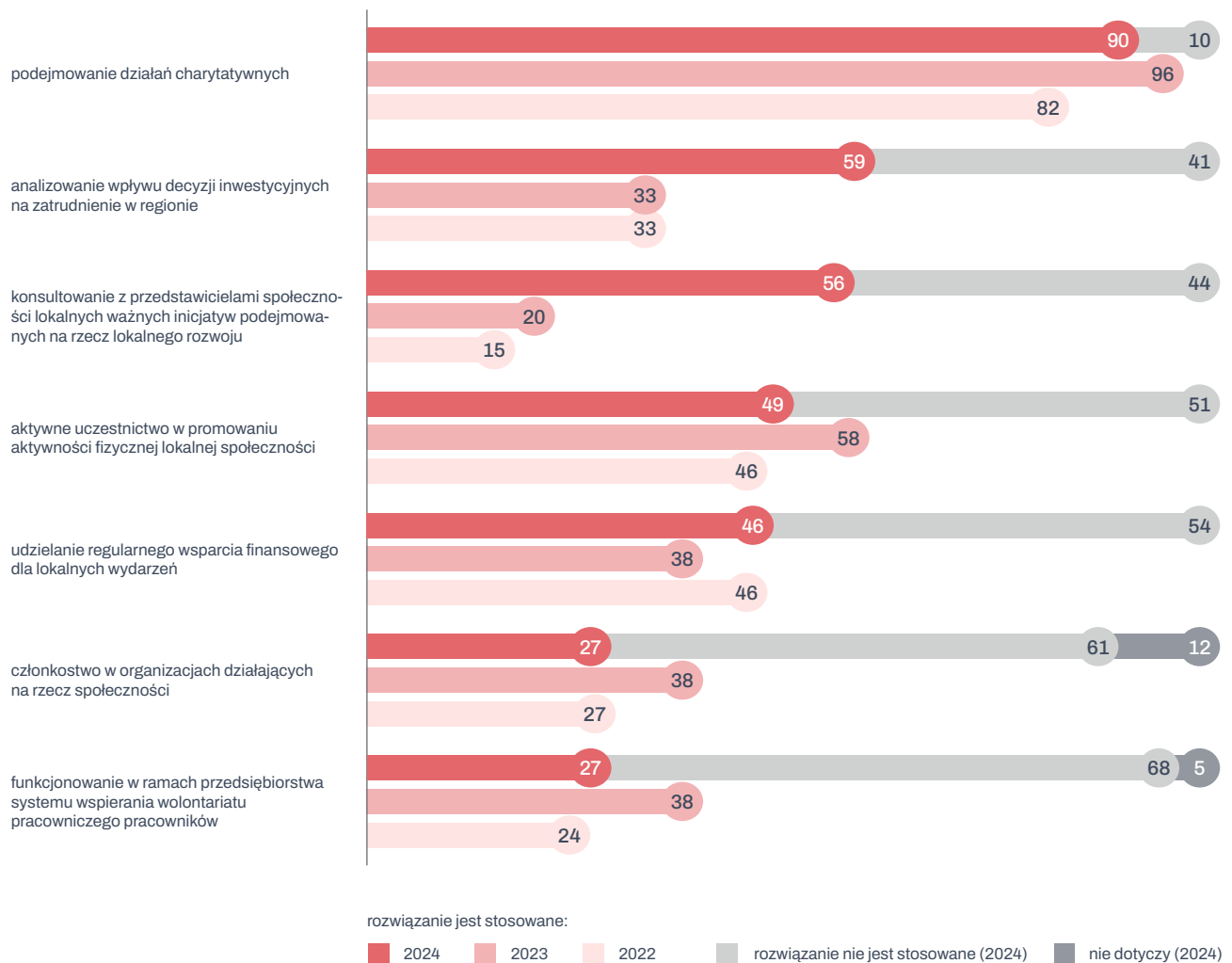
W obszarze dotyczącym społeczności lokalnej przedsiębiorstwa ZPF zaangażowane są w największym stopniu w podejmowanie działań charytatywnych (90,2% wskazań). Warto jednak podkreślić, że zainteresowanie tego typu działaniami w poprzednim roku było jeszcze wyższe (95,6%). Pozostałe praktyki są wdrożone w przedsiębiorstwach finansowych w znacznie niższym stopniu. Drugą z kolei najczęściej stosowaną praktyką okazało się uczestnictwo w promowaniu aktywności fizycznej w lokalnej społeczności, uzyskując 57,8% wskazań.

Na szczególną uwagę zasługuje to, że na przestrzeni ostatniego roku wzrosło zainteresowanie przedsiębiorstw ZPF trzema badanymi praktykami, których podejmowanie wpływa pozytywnie na społeczność lokalną. Największy wzrost jest widoczny w obszarach: konsultowania z przedstawicielami społeczności lokalnych ważnych inicjatyw podejmowanych na rzecz lokalnego rozwoju (wzrost aż o 36,1 p.p.) oraz analizy wpływu decyzji inwestycyjnych na zatrudnienie w regionie (wzrost aż o 25,2 p.p.). Te bardzo pozytywne zmiany w zachowaniu przedstawicieli przedsiębiorstw ZPF prowadzące do aktywności przedsiębiorstw w powyżej wskazanych obszarach mogą wynikać z dostrzegania coraz większej wartości współpracy ze społecznością lokalną oraz relacji biznes-społeczeństwo. Trzeci obszar, w którym widoczny jest wzrost, to udzielanie regularnego finansowego wsparcia dla lokalnych inicjatyw (wzrost o 8,5 p.p.). Jest to pozytywne zjawisko, szczególnie w sytuacji spadku zainteresowania tą praktyką w 2023 roku w porównaniu do 2022 roku. Ten wzrost z kolei może wynikać z dostrzeżenia przełożenie udzielonego wsparcia (np. w formie sponsoringu) na wyniki finansowe przedsiębiorstwa i jego lepszą współpracę z otoczeniem.

W pewnych obszarach obserwuje się niestety spadek zaangażowania przedsiębiorstw ZPF. Należą do nich: wolontariat pracowniczy, dzięki któremu można nawiązać silniejszą relację z lokalną społecznością oraz członkostwo w organizacjach działających na rzecz społeczności, które, wydawać by się mogło, podnosi rangę przedsiębiorstwa potwierdzając formalnie jego społeczną aktywność – w tych dwóch obszarach widoczny jest spadek o 11 p.p. w stosunku do poprzedniego roku. Trzecim obszarem, którym przedsiębiorstwa ZPF są nieco mniej zainteresowane niż w roku poprzednim jest uczestnictwo w promowaniu aktywności fizycznej lokalnej społeczności (spadek o 9,0 p.p.).

Rysunek 12. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki subindeksu społeczność lokalna w 2024 roku oraz porównanie z wynikami z 2023 i 2022 roku (w %)

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

Porównując wyniki uzyskane w badaniu przedsiębiorstw ZPF z badaniem wielobranżowym, można zauważyć, że większość z analizowanych praktyk jest realizowana częściej przez przedsiębiorstwa finansowe. Praktyką najczęściej stosowaną w obu grupach podmiotów jest podejmowanie działań charytatywnych, ze zdecydowaną przewagą wskazań w grupie podmiotów finansowych (90% w porównaniu z 53% w badaniu wielobranżowym). Do innych praktyk realizowanych częściej w podmiotach zrzeszonych w ZPF niż w tych wielobranżowych należą: konsultowanie na rzecz społeczności lokalnych ważnych inicjatyw podejmowanych na rzecz lokalnego rozwoju (różnica 19,1 p.p. na korzyść tych pierwszych), analizowanie wpływu decyzji inwestycyjnych na zatrudnienie w regionie (17,5 p.p.), aktywne uczestnictwo w promowaniu aktywności fizycznej lokalnej społeczności (6,8 p.p.), a także udzielanie regularnego wsparcia finansowego dla lokalnych wydarzeń (6,3 p.p.). Pozostałe dwie praktyki dotyczące społeczności lokalnej zostały z kolei w większym stopniu wdrożone w przedsiębiorstwach wielobranżowych niż w grupie przedsiębiorstw ZPF. Są to: funkcjonowanie w przedsiębiorstwie systemu wsparcia wolontariatu pracowniczego pracowników (przewaga 8,2 p.p. na rzecz przedsiębiorstw wielobranżowych) oraz członkostwo w organizacjach działających na rzecz społeczności (różnica na poziomie 7,2 p.p.).

Warto zauważyć, że przedsiębiorstwa finansowe zdecydowanie poprawiły swój wynik odnoszący się do prowadzenia konsultacji – dialogu ze społecznością lokalną w porównaniu z rokiem poprzednim, jest on również wyższy niż w podmiotach wielobranżowych. Można przypuszczać, że przedstawiciele przedsiębiorstw finansowych mają potrzebę prowadzenia takich rozmów, zdając sobie sprawę z tego, że działają w pewnym otoczeniu i w związku z tym dobra współpraca z różnymi grupami interesariuszy może przynieść korzyści.

Rysunek 13. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki subindeksu społeczność lokalna na tle wyników badania wielobranżowego (w %)

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

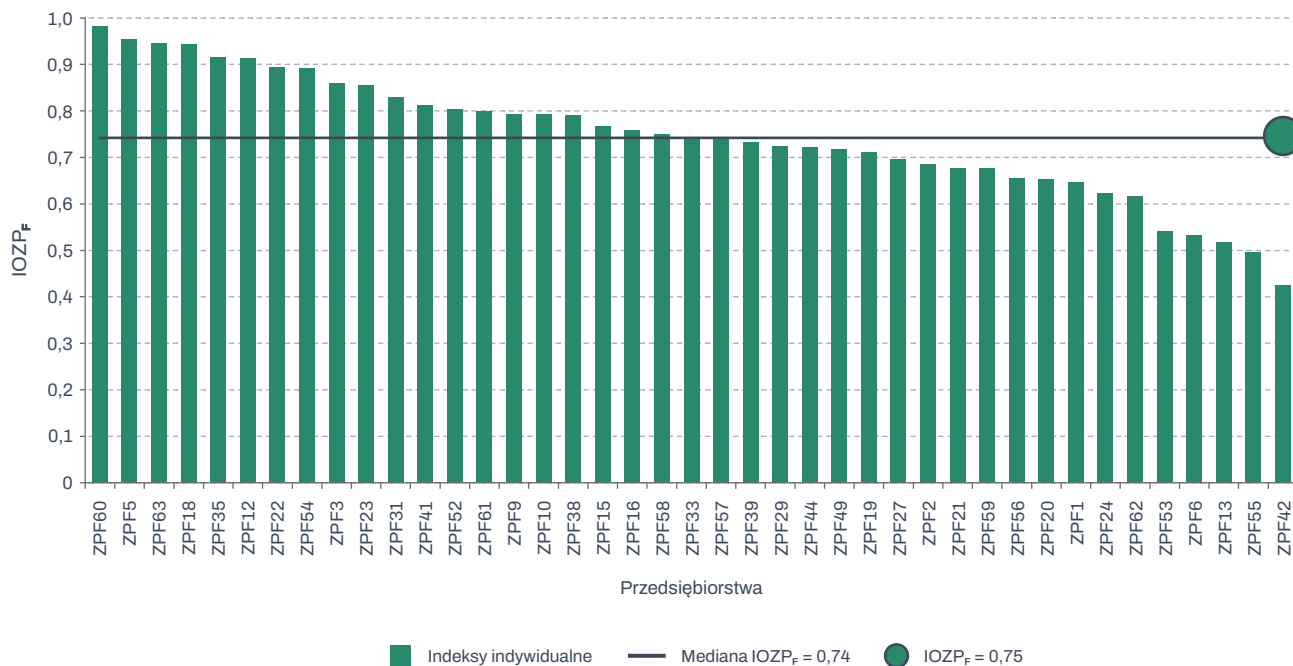
Ranking przedsiębiorstw ZPF

Opracowanie: S. Gregorczyk

Indeks ogólny

Rysunek 14. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości ogólnego indeksu IOZP_F

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

Prowadzone badania, podobnie jak w roku poprzednim, pozwalają obliczyć indywidualne indeksy odpowiedzialnego zarządzania (dla każdego przedsiębiorstwa ZPF) i opracować ranking przedsiębiorstw ze względu na ogólny indeks i subindeksy.

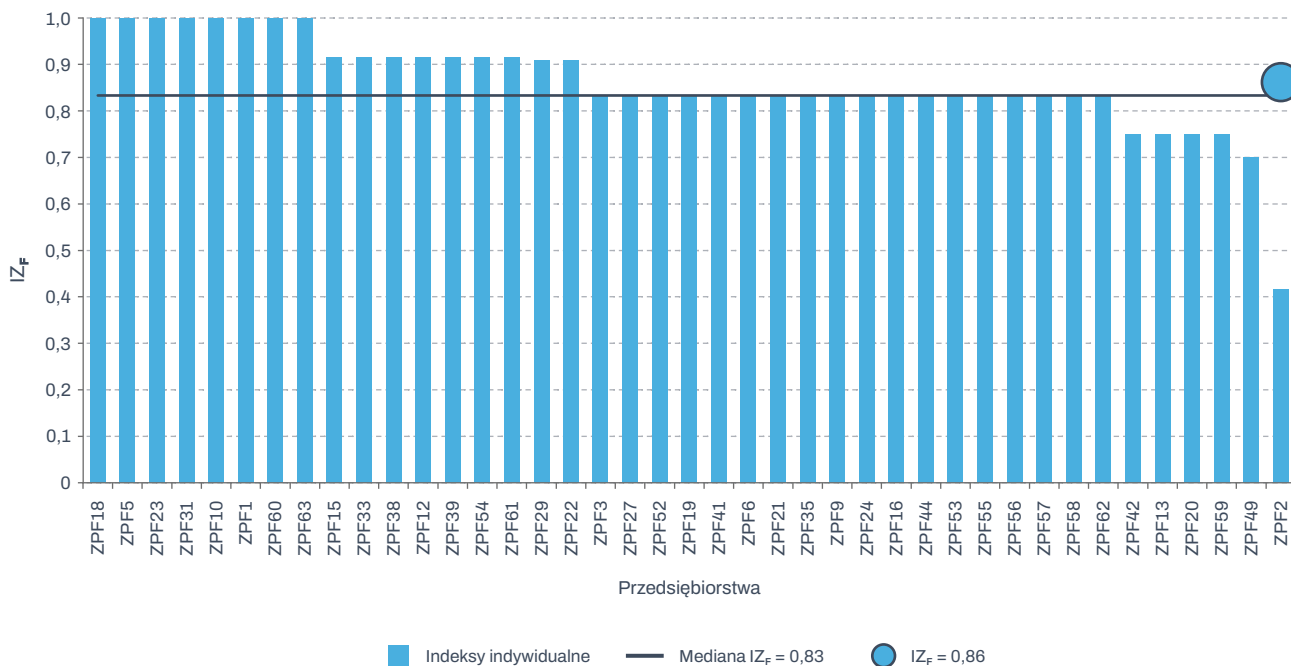
Opisywany znaczący wzrost indeksów wprost wynika z poprawy indywidualnych wskaźników. Najwyższą wartość ogólnego indeksu (>0,90) odnotowało sześć podmiotów (w poprzednim roku było to tylko jedno przedsiębiorstwo ZPF). Automatycznie wzrosła również wartość środkowa (mediana) badanej próby. W bieżącym badaniu jest to poziom 0,75 – w poprzednim roku było to 0,68.

Tylko dwa przedsiębiorstwa odnotowały wartość wskaźnika poniżej 0,50, kolejne trzy podmioty cechował wskaźnik w przedziale 0,50–0,60. Wysokie wartości poziomu indeksów zachęcają do szczegółowej analizy dynamiki indywidualnych wskaźników i wyłonienia liderów wzrostu tegorocznego badania.

Subindeks zarządzanie

Rysunek 15. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości subindeksu zarządzanie I_{Z_f}

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

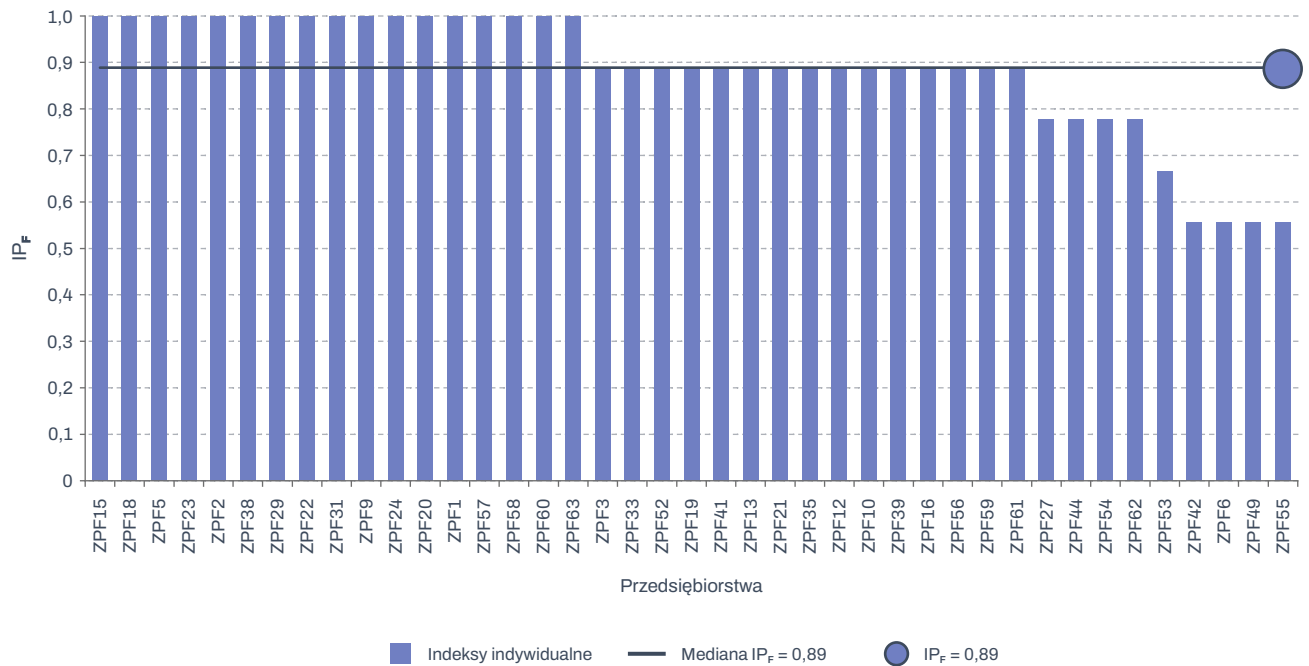

Większość badanych przedsiębiorstw ZPF osiągnęła wysoki poziom subindeksu zarządzanie. Osiem podmiotów osiągnęło wartość maksymalną (1,0 – w zeszłym roku siedem), a 17 przedsiębiorstw przekroczyło poziom 0,9. Najniższa wartość subindeksu zarządzanie wśród badanych przedsiębiorstw to 0,42.

Subindeks pracownicy

Rysunek 16. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości subindeksu pracownicy IP_F

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

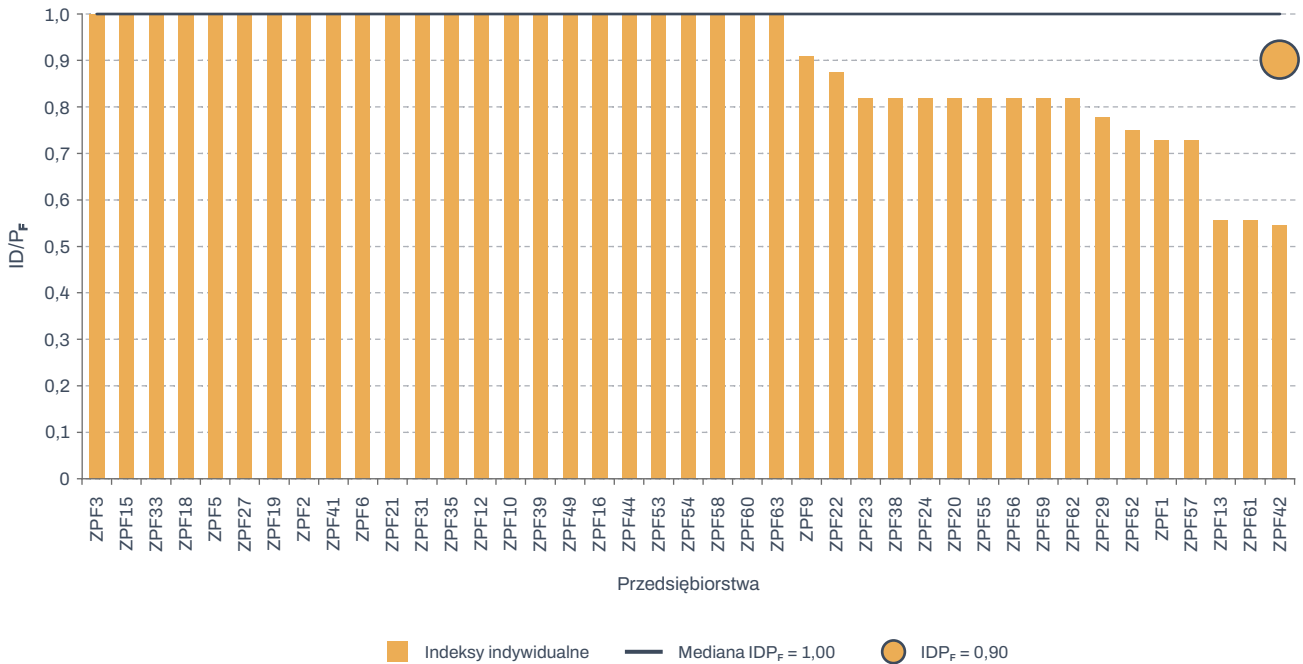

Podobnie wysokie wartości zanotowano w przypadku subindeksu pracownicy. Aż 17 przedsiębiorstw cechuje subindeks na poziomie 1,0, a 32 podmioty przekroczyły wartość 0,80 (mediana=0,88). W przypadku czterech przedsiębiorstw odnotowano subindeks na poziomie poniżej 0,60).

Subindeks dostawcy/partnerzy

Rysunek 17. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości subindeksu dostawcy/partnerzy ID/P_f

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

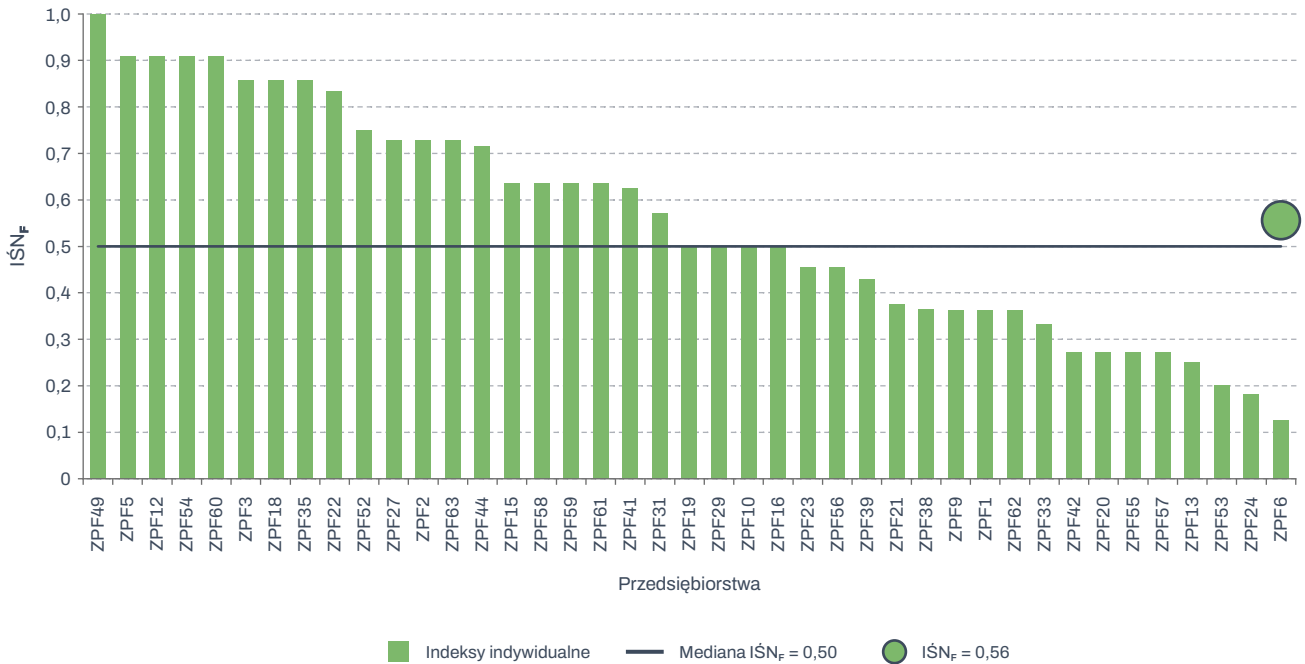

Równie wysokimi poziomami, choć z większą różnorodnością, cechują się indywidualne wartości subindeksów dostawcy/partnerzy. Aż 24 przedsiębiorstwa ZPF cechuje się maksymalnym poziomem badanego subindeksu, a tylko siedem podmiotów nie przekroczyło wartości 0,80 (mediana=0,90). Żadne przedsiębiorstwo nie zanotowało wskaźnika na poziomie poniżej 0,5.

Subindeks środowisko naturalne

Rysunek 18. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości subindeksu środowisko naturalne ISN_F

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

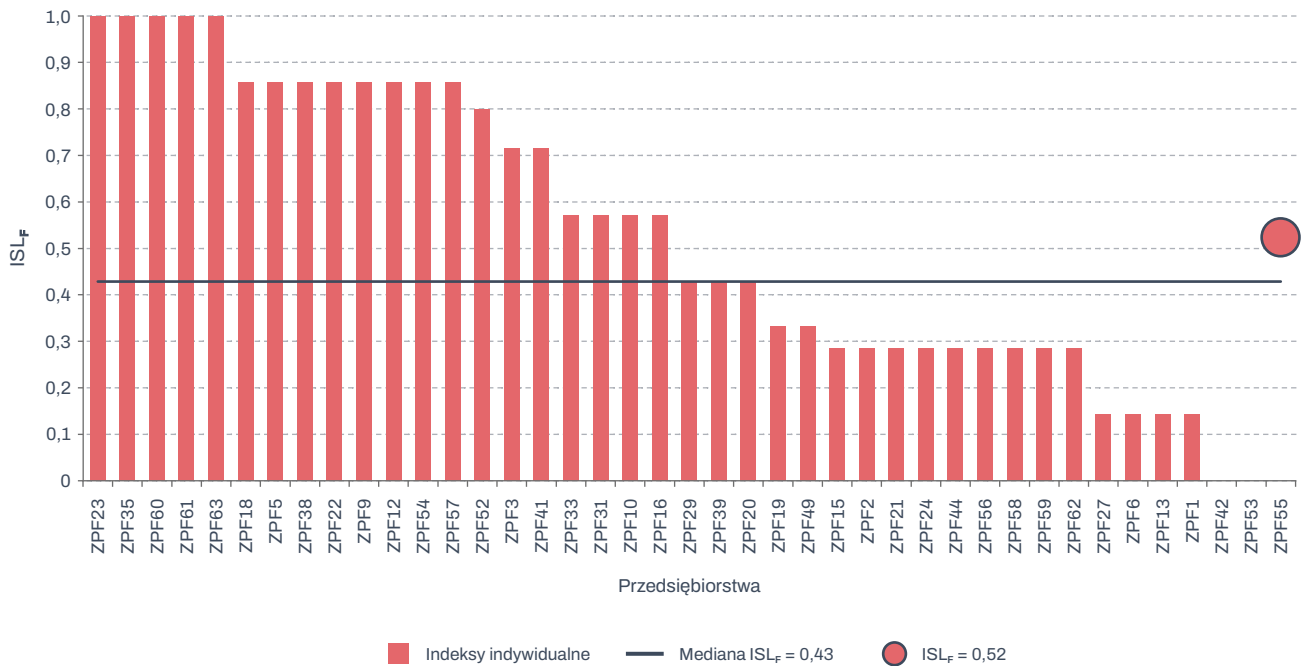

Stosunkowo niski poziom subindeksu środowisko naturalne badanych przedsiębiorstw przekłada się na zróżnicowane wyniki indywidualne. Tylko jedno z badanych przedsiębiorstw odnotowało wartość subindeksu na poziomie 1,0. Kolejne cztery przedsiębiorstwa osiągnęły wynik z przedziału 0,9–1,0. Łącznie 19 badanych przedsiębiorstw uzyskało analizowany subindeks na poziomie przekraczającym 0,5. Najniższa zaobserwowana wartość subindeksu środowisko naturalne to 0,13.

Subindeks społeczność lokalna

Rysunek 19. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości subindeksu społeczność lokalna ISL_F

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH.

Obszar społeczności lokalnej cechuje się największym zróżnicowaniem poziomu subindeksu. Wśród badanych przedsiębiorstw zanotowano pięć, u których analizowany subindeks wyniósł 1,0. Z drugiej strony zaobserwowano aż trzy podmioty, u których analizowany subindeks wyniósł 0,0. Tylko w przypadku 20 badanych przedsiębiorstw wartość subindeksu społeczność lokalna przekroczyła poziom 0,50.

Autorzy badania

Autorzy badania są pracownikami Instytutu Zarządzania Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, w skład którego wchodzi: Katedra Zrównoważonego Biznesu, Katedra Zarządzania Strategicznego, Katedra Badań Zachowań Konsumentów, Katedra Zarządzania Projektami, Zakład Strategii Personalnych, Zakład Strategii Międzynarodowych. Główne zainteresowania badawcze pracowników Instytutu koncentrują się na nowoczesnych modelach działania przedsiębiorstw, kształtowaniu polityki personalnej, zarządzaniu projektami i procesami, tworzeniu i wdrażaniu strategii, ale też na poznaniu uwarunkowań konsumpcji oraz jej powiązań z poziomem i jakością życia.

Misją Instytutu jest łączenie wiedzy akademickiej z praktyką gospodarczą poprzez współpracę z centralnymi instytucjami państwowymi, firmami doradczymi, organizacjami międzynarodowymi, organizacjami samorządu gospodarczego oraz wieloma firmami krajowymi i zagranicznymi. Poprzez liczne inicjatywy badawczo-eksperckie oraz kształcenie na poziomie studiów podyplomowych i MBA, Instytut stara się wspierać przedsiębiorstwa i organizacje w doskonaleniu procesów zarządzania na każdym z poziomów zarządzania: strategicznym, taktycznym i operatywnym. Obecnie jednym z głównych projektów Instytutu są badania odpowiedzialnego zarządzania i społecznej odpowiedzialności konsumentów stanowiące podstawę do wyznaczania kierunków zmian dla podmiotów chcących realizować strategię społecznej odpowiedzialności biznesu. Inne podejmowane przez pracowników Instytutu tematy badawcze dotyczą: przywództwa, kultury organizacyjnej, nowych funkcji HR, działania grup kapitałowych, strategii liderów, zarządzania projektami, zarządzania małym i średnim przedsiębiorstwem, zarządzania innowacjami, a także zachowań konsumentów na wybranych rynkach towarów i usług (w tym e-usług), trendu ekologizacji oraz turystyki medycznej.

Budujemy kapitał społeczny
na rynku finansowym

www.zpf.pl